

МЕТОДИ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Власне ім'я визначається як слово, словосполучення або речення, яке служить для виділення іменованого ним об'єкту з ряду подібних, індивідуалізуючи та ідентифікуючи цей об'єкт, і виконує функцію індивідуалізуючої номінації – це особливе, індивідуальне позначення предмета незалежно від ситуації і без обов'язкових уточнюючих визначень [1, с.15]. Референтами власних імен можуть виступати люди, тварини, компанії, географічні об'єкти, витвори мистецтва тощо. У повсякденному житті ми постійно стикаємося з власними іменами. Власні імена вживаються в усіх сферах людської діяльності, їх можна зустріти в найрізноманітніших функціональних стилях.

Переклад власних імен вимагає особливої уваги, оскільки помилки при перекладі можуть призвести до неточностей і дезинформації. Так, наприклад, помилка при перекладі власного імені в офіційному документі може призвести навіть до судового позову.

Власні імена бувають різних типів: антропоніми – імена людей; топоніми – географічні назви; гідроніми – назви водоймищ (річки, озера, ставка, моря, болота); ергоніми – назви об'єднань людей (товариства, організації тощо).

Виділяють чотири основні способи перекладу власних імен: транслітерація, транскрипція, калька (калькування), транспозиція.

Загальним правилом при перекладі іншомовних власних назв є транскрипція або транслітерація власного імені. Якщо власна назва вже знайома носіям, слід зберегти її затверджену, традиційну форму, наприклад:

Heinrich Heine – Генріх Гейне; *Hoffmann* – Гофман; *Sigmund Freud* – Зигмунд Фрейд; *Лев Толстой* – *Leo Tolstoj*, *Николай Васильевич Гоголь* – *Nikolai Wassiljewitsch Gogol*, *Йоганн Вольфганг фон Гете* – *Johann Wolfgang von Goethe*; *Альберт Ейнштейн* – *Albert Einstein*.

Географічні назви передаються також шляхом транслітерації і транскрипції. Розглянемо приклади транскрибування і транслітерації широко відомих назв міст гір, річок, озер: *Dresden* – Дрезден, *Berlin* – Берлін, *Bonn* – Бонн, *Schwarzwald* – Шварцвальд, *der Neckar* – Неккар, *der Main* – Майн, *der Starnberger See* – Штарнбергер-Зее, *ale der Schweriner See* – Шверінське озеро, *der Plauer See* – Плауерское озеро. Якщо географічна назва має форму множини, то вона передається відповідно до норм мови перекладу: *Vogesen* – Вогези, *Alpen* – Альпи.

Для перекладу імен персонажів у казках застосовується прийом калькування: *der tapfere Schneiderlein* – хоробрий кравець, *der Hasenhüter* – пастух зайців, *der Ziegenhirt* – пастух кіз.

Назви підприємств, закладів, організацій тощо, як правило, транслітеруються або транскрибуються: *die Humboldt-Universität Berlin* – *Берлінський університет імені Гумбольдта*, *der Spiegel* – *Шнігель*, *Siemens-Schuckert-Werke* – заводи «Сіменс-Шуккерт».

Для перекладу власних назв використовуються такі прийоми перекладу, як: транскрипція; транслітерація; калькування, транспозиція або ж поєднання цих прийомів. Вибір же прийомів перекладу залежить від мовної та культурологічної компетенції перекладача.

Список літератури

1. Альошина К.О. Способи перекладу «промовистих» імен у художній літературі (на матеріалі англійських та українських перекладів науково-фантастичних творів І.Єфремова) / К.О. Альошина // Мовні і концептуальні картини світу. – 2013. – № 46/1.

2. Влахов С. Непереваемое в переводе / С. Влахов, С. Флорин. – М.: Р. Валент, 1986. – 448 с.

3. Желуденко М.А., Сабитова А.П. Глагольные дериваты, образованные от антропонимов (на материале современного немецкого языка) / Желуденко М.А., Сабитова А.П. // Идеи. Поиски. Решения: сб. ст. X Междунар. науч. практ. конф., Минск, 23 ноября 2016 / БГУ, филологический факультет. – Часть 2. – Минск: БГУ, 2017. – С. 33-38.

Науковий керівник: Сабітова А.П.,
викладач

УДК 81'255.2:6:624 (043.2)

Коваленко А.В.

Національний авіаційний університет, Київ

ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ СОЦІОЛОГІЧНИХ ТЕРМІНІВ

Якості перекладів соціологічної літератури не завжди приділяється належна увага. Здійснення коректного перекладу тексту – складне завдання, що вимагає спеціального розгляду. Цінність хорошого перекладу в тому, що він адекватно передає зміст тексту, а не містить точний переклад слів і речень окремо. За перекладом власне мовних знаків завжди стоїть завдання перекладу з однієї мовної та культурної ментальності на іншу.

Про те, що в результаті вдалого перекладу може змінюватися початковий зміст тексту, кажуть люди, які вільно володіють двома мовами, так звані "білінгви". Американський письменник, виходець із Франції, Дж. Грін після самостійного перекладу однієї зі своїх книг з французької мови на англійську зазначив, що замість перекладу у нього вийшла нова книга. І це в якійсь мірі виправдано, так як для того, щоб перекласти текст на будь-